

28.9.2004

BETALNING AV UTDELNING

1 ALLMÄNT

När konkursboet är utrett och den egendom som ingår i boet har realiserats, skall de återstående medlen utan dröjsmål delas ut till borgenärerna. Före utbetalningen skall boförvaltaren dock förvissa sig om att samtliga massaskulder blir betalda med boets medel.

Utdelning kan betalas antingen som förskott på utdelning eller som slutlig utdelning. En slutlig utdelning kan antingen vara en engångsbetalning som boförvaltaren har bestämt skall betalas eller basera sig på slutredovisningen. Innan beslutet om att försätta gäldenären i konkurs har vunnit laga kraft, kan till borgenärerna endast betalas förskott på utdelning.

Förslaget till utdelning skall göras upp så, att utdelningen betalas i den ordning som föreskrivs i lagen om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning.

Utdelning skall betalas på alla fordringar som har bevakats i konkursen, om inte bevakningen genom laga kraft vunnen dom har förkastats eller lämnas utan prövning.

2 FÖRSKOTT PÅ UTDELNING

2.1

Betalning av förskott på utdelning

På bevakade fordringar kan betalas förskott på utdelning redan innan utdelningsförteckningen har fastställts. Boförvaltaren får bestämma om förskott på utdelning skall betalas.

Förskott på utdelning skall alltid betalas om boet har tillräckligt med penningmedel för detta och betalning av förskott kan anses ändamålsenligt med hänsyn till det utredningsskede som fordringarna befinner sig i, det penningbelopp som skall utdelas samt de kostnader som utdelningen medför.

Utbetalning av förskott får inte äventyra konkursboets egen betalningsförmåga. Före utbetalningen gäller det att se till att de återstående medlen räcker till betalning av boets egna skulder.

Vid utbetalning av förskott skall iakttas den ordning i vilken borgenärer skall få betalning. Regeln är att förskott betalas till förmånsberättigade borgenärer. Detta gagnar också boet, eftersom ränta på fordringar med

förmånsrätt löper med förmånsrätt ända tills betalningen redovisas till borgenären. Undantag från denna ordning kan dock göras om undantaget gagnar boet och inte äventyrar borgenärernas rätt att få sin utdelning till riktigt belopp.

Bestämmelserna om utbetalning av förskott på utdelning kan tillämpas även i konkurser som har börjat före 1.9.2004.

2.2

Pantfordran, villkorlig och oklar fordran

Förskottsutdelning kan betalas även på en pantfordran och en oklar fordran. Det är boförvaltarens sak att bedöma till vilken del en villkorlig, stridig eller av annan orsak oklar fordran kan anses utredd i det skedet som det är aktuellt med betalning av förskottsutdelning.

Om pantens värde inte täcker pantborgenärens fordran, betalas förskott på utdelning för den del av pantfordran som pantens värde sannolikt täcker. Det är boförvaltarens sak att noggrant bedöma pantens värde och hur stor del av fordran som blir betald med köpeskillingen för den pantsatta egendomen. Pantens värde skall vid behov bestämmas med hjälp av värderingsutlåtanden eller något annat tillförlitligt värderingsförfarande.

2.3

Möjlighet att kräva säkerhet

Mottagaren av förskottsutdelning kan avkrävas säkerhet. Säkerhet krävs dock inte när mottagaren är ett offentligt samfund eller en offentligrättslig anstalt eller förening, vars betalningsförmåga annars kan anses klar om det skulle bli aktuellt med återbetalning. Boförvaltaren skall vid behov kräva att borgenären ställer säkerhet samt även värdera och godkänna säkerheten.

2.4

Återbetalningsskyldighet

Om en borgenär har fått ett större förskott på sin utdelning än vad den slutliga utdelningen visar sig vara, kan det överbetalda beloppet återkrävas. Om säkerhet har ställts för utbetalningen av förskottet, kan det belopp som skall återbetalas drivas in också ur säkerheten. God boförvaltningssed förutsätter att boförvaltaren först ger borgenären en möjlighet att återbetala det överbetalda beloppet.

På det återbetalda beloppet är borgenären skyldig att för avkastningen under den tid som borgenären har haft beloppet betala en sådan ränta som föreskrivs i 3 § 2 mom. i räntelagen.

Om förskottet inte återbetalas frivilligt, skall de omkostnader som indrivningsåtgärderna har medfört drivas in hos borgenären.

Om det belopp som skall återbetalas är lågt eller återkrav annars är uppenbart oändamålsenligt, kan boförvaltaren avstå från att yrka på återbetalning av förskottet. Att kräva in ett överbetalt belopp av t.ex. en

utländsk borgenär kan vara svårt och medföra kostnader som inte står i rätt proportion till det belopp som återkravet skulle gälla.

3

BETALNING AV UTDELNING ENLIGT ETT BESLUT AV BOFÖRVALTAREN

Till borgenärer med obetydliga fordringar kan boförvaltaren redan i ett tidigt skede av konkursen i utdelning betala ett belopp som motsvarar det belopp som dessa sannolikt skulle få i utdelning, om detta är ändamålsenligt med tanke på förfarandet (18 kap. 3 § i konkurslagen). Ett ytterligare villkor är att betalningen kan ske om borgenären inte inom en tid som boförvaltaren bestämmer meddelar att han eller hon motsätter sig betalningen.

Betalningen av sådana obetydliga utdelningar minskar antalet borgenärer och underlättar samtidigt förvaltningen av boet och de kostnader som denna förvaltning medför.

Utbetalningsbeslutet fattas av boförvaltaren, som också bedömer det sannolika utdelningsbeloppet. I allmänhet sker denna bedömning på basis av boförteckningen, men försäljningar av boets egendom och den precisering av skuldernas totala belopp som bevakningen medför skall dock beaktas.

I lagen anges inte närmare när skuldbeloppet kan anses vara obetydligt. Beloppet skall ställas i proportion till konkursboets storlek och den sannolika utdelningsprocenten. Fordrans belopp kan uppgå till flera tusentals euro. Konkursboet kan t.ex. ha fyra stora borgenärer och dessutom 40 mindre, som inte skulle få någon särskilt stor utdelning. Boförvaltaren kan besluta betala utdelning till dessa mindre borgenärer.

Vid beräkningen av utdelningsbeloppen behöver boförvaltaren inte beakta upplupen ränta, dröjsmålsränta eller de övriga dröjsmåls-påföljder som hänför sig till fordran.

Boförvaltaren skall meddela borgenärerna vilket belopp som boförvaltaren bedömer det sannolika utdelningsbeloppet vara samt att den utbetalning som boförvaltaren kommer att göra är slutlig. Dessutom skall boförvaltaren meddela inom vilken tid en borgenär skall motsätta sig utbetalningen, om borgenären inte redan i detta skede önskar få utdelningen på sin fordran. En borgenär som har motsatt sig utbetalningen får utdelning senare, på samma sätt som de övriga borgenärerna.

Konkursboet eller en borgenär kan inte senare framställa några anspråk på den grunden att det slutliga utdelningsbeloppet skulle ha varit större eller mindre än den utbetalning som skett på ovan stående sätt. Borgenären kan alltså inte senare bli tvungen att betala tillbaka medel till boet, men kan inte heller yrka på tilläggsprestation, även om de övriga borgenärerna får en t.o.m. klart större andel av sin fordran betald än vad förstnämnda borgenär har fått.

Boförvaltaren kan besluta betala ut slutlig utdelning även i konkurser som har börjat före 1.9.2004.

4

OBETYDLIG UTDELNING

Principen om utdelning i proportion till fordrans belopp kan medföra att det belopp som en borgenär skulle få som utdelning blir mycket lågt. Om en borgenär inte skulle få större utdelning av konkursboets medel än 50 euro, kan borgenärens fordran lämnas obeaktad vid fördelningen av medlen (18 kap. 2 § i konkurslagen).

Boförvaltaren får själv enligt prövning avgöra om han eller hon väljer att inte betala ut en obetydlig utdelning. Avgörandet bör baseras på kostnads- och ändamålsenlighets-skäl.

Alternativt kan även de obetydliga utdelningarna betalas ut. I en konkurs där största delen av borgenärerna har mycket små fordringar kan det vara motiverat att samtliga borgenärer få sin utdelning.

När förskott på utdelning betalas före slutsammanträdet, kan utdelningsbelopp som understiger 50 euro lämnas obetalda, även om det vore uppenbart att den slutliga utdelningen till borgenären kommer att överstiga 50 euro. Boförvaltaren skall i så fall försäkra sig om att boets medel vid den slutliga utdelningen förslår till betalning av samtliga utdelningsbelopp som uppgår till minst 50 euro.

5

BETALNING AV UTDELNING I VISSA FALL

5.1

Betalning av utdelning i ett solidariskt skuldförhållande

I 18 kap. 6 § i konkurslagen finns bestämmelser om hur utdelning betalas till konkursgäldenärens borgensmän, den som har ställt säkerhet för gäldenärens skuld samt en medgäldenär som tillsammans med konkursgäldenären är solidariskt ansvarig för en skuld. Bestämmelserna gäller såväl betalning av förskott på utdelning som betalning av slutlig utdelning.

En borgensman som efter konkursens början har erlagt en betalning till borgenären, får utdelning för den regressfordran som har uppstått genom betalningen först när borgenären har fått betalning för hela den huvudförpliktelse som borgensmannen svarar för.

En delbetalning som har erlagts efter konkursens början ger inte borgensmannen utdelning, utan huvudförbindelsen beaktas i utdelningskalkylen till det belopp som borgenären har bevakat. Först när borgensmannen har betalt hela det belopp som han eller hon svarar för och borgenären inte kan rikta några anspråk mot borgensmannen, betalas utdelningen till borgensmannen. Om borgenären fortfarande har en fordran på gäldenären, får han eller hon utdelning på denna fordran.

En borgensman som har erlagt en delbetalning före konkursens början får utdelning för denna regressfordran, om den har bevakats. Detsamma gäller en medgäldenär som tillsammans med konkursgäldenären solidariskt svarar för en skuld.

När en tredje man har ställt säkerhet, betalas utdelningen till borgenären tills panten realiseras. Vid realiseringen av panten får den som har ställt säkerheten en regressrätt av samma storlek som pantens försäljningspris. På detta belopp får han eller hon utdelning. Detsamma gäller när den som har ställt panten till borgenären frivilligt har betalt ett belopp som motsvarar pantens värde. I dessa fall minskas beloppet av borgenärens ursprungliga fordran med de medel som försäljningen av panten eller panthavarens betalning har inbringat och borgenären får utdelning på det återstående beloppet av sin fordran.

5.2

Fordran som har uppstått i samband med företagssanering

En i praktiken betydelsefull förmånsrätt är den förmånsrätt som enligt 3 a § i lagen om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning gäller fordringar som har uppstått i samband med företagssanering. Bästa allmänna förmånsrätt har utredarens och övervakarens arvode och kostnadsersättning. Härefter betalas de fordringar som har uppstått under saneringsförfarandet, om konkursen har börjat innan saneringsprogrammet har avslutats eller inom tre månader efter att saneringsförfarandet har upphört utan att något saneringsprogram har fastställts.

På dessa förmånsberättigade fordringar skall betalas ränta tills medlen redovisas till mottagaren. Därför bör utdelningen betalas genast när boets penningssituation tillåter det.

En förmånsrätt för en fordran som har uppstått under tiden mellan det att en företagssanering inleddes och upphörde skall boförvaltaren notera fastän borgenären inte skulle ha framställt något yrkande om förmånsrätt, om grunden för förmånsrätten framgår av bevakningsskriften.

5.3

Företagsintecknings förmånsrätt

När fordringar med bättre förmånsrätt har betalats, skall enligt 5 § i lagen om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning till betalningen av en fordran som säkras av företagsinteckning som avses i företagsinteckningslagen (634/84) utdelas 50 procent av den företagsintecknade egendomens värde, innan andra fordringar får utdelning. Med egendomens värde avses det resultat som fås när försäljningspriset har minskats med konkursboets omkostnader och arvoden samt fordringar med bättre förmånsrätt. Om konkursboet även har egendom som inte omfattas av företagsinteckning, rekommenderar delegationen att omkostnaderna och arvodena anses hänföra sig till det som vardera egendomen har avkastat, t.ex. i förhållande till arbetsmängden, den egendom som kostnaderna hänför sig till eller i förhållande till eurobeloppen, i den proportion som är riktig.

Förmånsrätt som företagsinteckning medför har fordrans kapital, räntan för de tre år som har föregått konkursen samt även räntor som under konkursen löpt på fordran, fram till dagen när utdelningen betalas. Därför skall boet så snart som möjligt försöka betala utdelningen på fordringar som säkras av företagsinteckning. Borgenären har rätt att bestämma vilken del av utdelningen som skall betraktas som räntebetalning och vilken del som skall betraktas som utdelning på kapitalet. När den slutliga utdelningen räknas ut, har borgenären inte rätt att få ränta för det kapitalbelopp som tidigare har betalats till borgenären som förskott på utdelning.

Den del av en fordran som säkras av företagsinteckning, men som inte blir betald med det belopp som hälften av den företagsintecknade egendomen inbringar är inte säkerhetsskuld och medför ingen annan rätt för borgenären än den som andra borgenärer har.

6 SLUTLIG UTDELNING

Ett konkursbo skall avslutas när boet är utrett och egendomen i boet har realiserats. Boförvaltaren skall då göra upp en slutredovisning.

Slutredovisningen kan göras upp även om boet ännu delvis är outrett (19 kap. 1 § 2 mom. i konkurslagen). Pantsatt egendom eller annan egendom av ringa värde kan vara osåld eller en konkursfordran eller en liten del av fordringarna kan vara oklar, t.ex. för att en rättegång som gäller fordran ännu pågår. Boförvaltaren skall enligt prövning avgöra om det finns förutsättningar för slutredovisning.

Slutredovisningen kan inte göras om boet ännu har obetalda skulder eller en rättegång som gäller boets egna förpliktelser ännu pågår. I så fall kan boförvaltaren betala ut förskott på utdelningen till borgenärerna, men skall lämna kvar så mycket medel i boet att de förslår till att täcka konkursboets ansvar.

Boförvaltaren skall göra upp en kalkyl över alla fastställda fordringar, utdelningens slutliga belopp och utbetalda förskott. Om borgenärens slutliga utdelning stannar under 50 euro, kan den lämnas obetald. De medel som på detta sätt sparas skall betalas till de övriga borgenärerna i förhållande till deras rätt till utdelning.

Den slutliga utdelningen skall betalas ut utan dröjsmål efter att slutredovisningen har godkänts. Om missnöje har anmälts med utdelningskalkylen eller med beslutet att godkänna slutredovisningen eller det annars kan förutses att slutredovisningen kommer att klandras, är det skäl för boförvaltaren att skjuta upp utbetalningen av utdelningen. Utbetalningen behöver inte skjutas upp om det är uppenbart att det inte finns skäl att söka ändring eller att utdelningen bestäms på ett sådant sätt att ändringssökandet inte påverkar den.

På yrkande av boförvaltaren kan domstolen ge boförvaltaren rätt att betala ut utdelningen till borgenärerna innan en klandertalan mot beslutet att godkänna slutredovisningen har avgjorts genom lagakraftvunnen dom.

Utdelningen skall dock betalas ut till borgenärerna omedelbart efter att slutredovisningen har vunnit laga kraft.

7

MINSKNING AV EN BORGENÄRS UTDELNING MED DET BELOPP SOM SKALL ÅTERBÄRAS

Boförvaltaren och en borgenär kan komma överens om att borgenärens utdelning skall minskas med det belopp eller annan egendom som borgenären till följd av återvinning eller av någon annan orsak skall återbära till boet (18 kap. 8 § i konkurslagen). På detta sätt undviks en situation där borgenären först återbär medel till boet, varefter boförvaltaren återbetalar en del av medlen till borgenären.

Förfarandet gagnar också konkursboet när svaranden i en återvinningsrättegång inte kan återbära det utdömda beloppet till boet.

8

FÖRFARANDET VID UTREDNING AV UTDELNINGARNAS STORLEK

När boförvaltaren sänder ett meddelande till borgenärerna angående kungörelsen om konkursbevakningen, skall boförvaltaren uppmana borgenärerna att i sin bevakningsskrift uppge det bankkonto till vilket eventuell utdelning kan betalas.

Innan boförvaltaren betalar utdelning till en borgenär, skall boförvaltaren klarlägga fordrans verkliga belopp, för att bättre kunna ta hänsyn till eventuella realiseringar av panter och kvittningar samt om fordran eventuellt har övergått på en borgensman eller medgäldenär. Boförvaltaren kan uppmana borgenären att uppge det exakta beloppet av sin fordran samt räkna ut beloppet av sin räntefordran per den tidpunkt när konkursen började och vid behov även beloppet av den räntefordran som har uppstått därefter. Alternativt kan boförvaltaren tillställa borgenären ett förslag om utbetalning av en viss utdelning, som anges i förslaget.

Boförvaltaren skall utreda hur bevakningar som har förkastats eller bestridits senare har handlagts. Dessutom skall boförvaltaren klarlägga det slutliga beloppet av fordringar som har bevakats villkorligt eller till sitt högsta belopp.

9

ANMÄLAN OM BETALNING AV UTDELNING

I sin årsredogörelse skall boförvaltaren uttala sig om när utdelningen enligt boförvaltarens bedömning kan betalas ut samt om utdelningens storlek, enligt vad som konstateras i konkursdelegationens rekommendation nr 5. Den del av sin fordran för vilken en borgenär sannolikt inte kommer att få utdelning i konkursen kan borgenären bokföra som kreditförlust. Därför skall boförvaltarens uppskattning av utdelningen vara så realistisk som möjligt.

På begäran av borgenären skall boförvaltaren ge borgenären ett särskilt intyg över den utdelning som borgenären kommer att få. Om

detta inte är möjligt ännu när intyget begärs, skall boförvaltaren dock alltid meddela borgenären orsaken till att intyget inte ännu kan ges.

Boförvaltaren skall underrätta Rättsregistercentralen om att slutredovisningen har godkänts. En blankett för ändamålet finns på rättsregistercentralens webbplats:

www.oikeus.fi/oikeusrekisterikeskus/uploads/1uke8tvsw7q1rg2.pdf

10

UPPSKOV MED BETALNINGEN AV UTDELNINGEN

Utbetalning av utdelning eller förskott på utdelning kan skjutas upp, om borgenärens fordran inte är slutlig eller borgenären inte har kunnat nås eller det finns något annat hinder för utbetalningen.

Ett annat hinder för utbetalningen kan vara att borgenären trots boförvaltarens uppmaning inte har meddelat boförvaltaren sitt bankkontonummer eller inte har tagit emot betalningen, som boförvaltaren har försökt tillställa borgenären t.ex. genom postens fördelning.

Om betalningen av utdelningen till en borgenär har skjutits upp, tillhör räntan på utdelningen eller på förskottet konkursboet. Den ränta som uppstår efter att slutredovisningen har godkänts tillhör dock den borgenär till vilken betalningen inte kan erläggas.

11

FÖRLUST AV UTDELNING I VISSA FALL

Om borgenärens fordran är villkorlig, stridig eller av annan orsak oklar och borgenären inte inom tre års tid efter att slutredovisningen har godkänts har meddelat boförvaltaren det slutliga beloppet av sin fordran eller orsaken till att fordran inte har blivit slutlig, förlorar borgenären sin rätt till utdelning.

Tiden räknas från det att borgenärssammanträdet har godkänt slutredovisningen. En ny frist räknas från ett meddelande.

Den utdelning som borgenären på detta sätt har förlorat delas ut till de andra borgenärer som har rätt till utdelning. Om medlens anspråkslösa belopp, antalet borgenärer eller utdelningskostnaderna gör att det inte är ändamålsenligt att dela ut medlen, tillfaller de staten.

Borgenären förlorar sin utdelning även i det fallet att han eller hon inte har kunnat nås under de tre följande åren efter att slutredovisningen har godkänts eller om utdelningen av någon annan orsak inte har kunnat betalas ut under nämnda tid.

God boförvaltningssed förutsätter att boförvaltaren tar reda på borgenärens kontakt- och kontouppgifter första gången i det skedet när utdelningen kan betalas och andra gången innan de tre åren har gått till ända.

Förlorad utdelning betalas in på Justitieförvaltningens servicecentrala bankkonto Nordea 166030-00106529. I meddelandefältet antecknas konkursboets namn och betalningens syfte. Dessutom skall boförvaltaren tillställa servicecentralen (Justitieförvaltningens servicecentral, Tavastehuskontoret: Tiitta/Miettinen, PB 214, 13101 Tavastehus) en skriftlig utredning om vad betalningen grundar sig på.

12 EFTERUTREDNING

Även efter slutredovisningen kan det visa sig att konkursboet får medel, om en fordran som har ansetts vara värdelös ändå betalas till konkursboet. Boförvaltaren har rätt och skyldighet att utan särskilt förordnande vidta de åtgärder som behövs. Boförvaltaren har rätt att av boets medel ta skäligt arvode samt ersättning för sina kostnader.

Boförvaltaren skall göra upp en redogörelse över sina åtgärder. Redogörelsen skall tillställas de borgenärer som saken gäller, om det inte är uppenbart onödigt att göra det därför att saken är obetydlig. Även gäldenären skall underrättas om efterutredningsåtgärderna, om boförvaltaren anser det behövligt.

Vid utdelningen av konkursboets nya medel kan obetydliga utdelningsbelopp lämnas obeaktade under de förutsättningar som föreskrivs i 18 kap. 2 § i konkurslagen. Om medlens anspråkslösa belopp, borgenärernas antal och utdelningskostnaderna gör de oändamålsenligt att dela ut medlen, skall dessa betalas till staten. Medlen skall med iakttagande av samma förfarande betalas in på justitieministeriets ovan i kapitel 11 nämnda bankkonto.

Om gäldenären är en fysisk person, rekommenderas inbetalning av medlen till staten inte, utan boförvaltaren skall dela ut medlen till borgenärerna enligt den fastställda utdelningsförteckningen.

Bestämmelserna om efterutredning kan iakttas även i konkurser som har börjat före 1.9.2004.

Helsingfors, den 28 september 2004

Matti Nenonen
ordförande

Petri Hirsimaa
sekreterare